

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ W LOGISTYCE ZAOPATRZENIA PRZEDSIĘBIORSTWA Z BRANŻY CUKROWNICZEJ

Barbara MIŁASZEWICZ, Joanna SUCHECKA

Streszczenie: W pracy uwaga zostaje zwrócona na zagadnienie społecznej odpowiedzialności i jej wpływu na funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Podmiotem badawczym jest przedsiębiorstwo z branży cukrowniczej, a korzyści wynikające z odpowiedzialnego podejścia widoczne są w wielu miejscach logistyki zaopatrzenia m. in. w zakresie dostaw, zaopatrzenia, relacji między podmiotami, a także środowiska.

Słowa kluczowe: społeczna odpowiedzialność, logistyka zaopatrzenia, przedsiębiorstwo cukrownicze

1. Zagadnienia wstępne

Tradycyjne podejście do przedsiębiorstwa skupia uwagę wyłącznie na jednej jego cesze, którą jest osiąganie zysków. Zarobkowy charakter ww. organizacji był podstawą tworzenia i następczo prowadzenia przedsiębiorstw. Obecnie sytuacja uległa zmianie. Dziś podmioty zajmujące się prowadzeniem przedsiębiorstwa podtrzymują pierwotny cel jego powstawania, lecz skupiają również uwagę na jego innych elementach, którym nie można przypisać charakteru dochodowego. Zmianę podejścia zdeterminowało zjawisko społecznej odpowiedzialności. Przez społeczną odpowiedzialność należy rozumieć takie funkcjonowanie organizacji, które poświęca uwagę etyce, w ramach której należy rozumieć praktyki dalekie od nieuczciwej konkurencji oraz inne normy społeczne, do których należy wskazać: ochronę środowiska, bezpieczeństwo, filantropię, poszanowanie dla różnicowania kulturowego oraz praw człowieka [1].

Społeczna odpowiedzialność jest zjawiskiem dotyczącym funkcjonowania przedsiębiorstwa w ogóle, przytoczenie działań charakterystycznych dla wszystkich jego obszarów jest niemożliwe ze względu na objętość niniejszego opracowania. W związku z powyższym zakres charakterystyki, utożsamiony z celem analizy, zostanie ograniczony do jednej z faz przepływu dóbr rzeczowych w zakresie logistyki, czyli w ramach logistyki zaopatrzenia. Natomiast za podmiot badawczy posłuży biznesowa relacja partnerska pomiędzy przedsiębiorstwem cukrowniczym, a dostawcami surowca, czyli plantatorami.

Logistyka zaopatrzenia to dziedzina, której nie można przypisać sztywnych granic, a jako pojęcie nieostre umożliwia różnorodne podejścia. Wobec czego można przyjąć, iż w ramach przedsiębiorstw cukrowniczych z logistyką zaopatrzenia mamy do czynienia już na etapie związanym z zasianiem buraka cukrowego, który jest podstawowym surowcem niezbędnym do produkcji cukru. Tak szerokie podejście jest determinowane partnerskim podejściem do kształtowania relacji na płaszczyźnie przedsiębiorstwo – plantator. Gdzie w tym wszystkim miejsce na społeczną odpowiedzialność? W pracy skupiono uwagę na czterech płaszczyznach społecznej odpowiedzialności w ramach logistyki zaopatrzenia: na

relacjach z dostawcami, na poszanowaniu środowiska naturalnego na etapie pozyskiwania surowców, na samych dostawach oraz kwestiach związanych z magazynowaniem buraków.

2. Społeczna odpowiedzialność a relacje z dostawcami

Pierwszym elementem jaki przywołuje zagadnienie społecznej odpowiedzialności jest relacja z dostawcami. W ramach logistyki zaopatrzenia dochodzi do prowadzenia działań, które mają na celu zaspokajanie potrzeb produkcyjnych przedsiębiorstwa, w opisywanym przypadku materiałem, który stanowi podstawę zabezpieczenia jest burak cukrowy, z którego wytwarzany jest cukier. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że w ramach materiałów zaopatrzeniowych wyróżnia się ich odmienne rodzaje, a ww. roślina zaliczana jest do surowców, przez które należy rozumieć dobra materialne występujące w postaci naturalnej, jeszcze nieprzetworzonej, które po raz pierwszy wchodzi do obrotu towarowego i zostaną poddane procesom przetwórczym. Wyróżnić wśród nich należy surowce z przemysłu wyrobniczego, leśnictwa oraz rolnictwa [2]. Właśnie do ostatniej kategorii zaliczane są buraki cukrowe. Ze względu na specyfikę zapasu, występującego w charakterystycznej dla Polski strefie klimatycznej, relacje w zakresie dostaw oparte są o partnerstwo. Dostawcami zapasów stają plantatorzy zajmujący się uprawą tych roślin.

Jeśli mowa o partnerstwie, warunkiem *sine qua non* jest swobodny przepływ informacji pomiędzy przedsiębiorstwem, a dostawcą, natomiast kanał komunikacyjny jest bardzo szeroki. Dzięki przepływowi informacji dochodzi do powstania relacji, gdzie oba podmioty czerpią z niej korzyści, należy stwierdzić, iż powstaje sytuacja, którą można określić za pośrednictwem terminu z zakresu komunikacji: „wygrany - wygrany”. Dwa kooperujące podmioty nie dość, że czerpią korzyści ze swobodnego przepływu kluczowych informacji to nie muszą ponosić kosztów związanych z utajnianiem informacji i środkami niezbędnymi do ich ochrony. Dzieje się tak, ze względu na fakt, iż cele współpracowników są różne, jednakże charakteryzują się współliniowością [3]. Doskonale widać to na przykładzie przedsiębiorstw z branży cukrowniczej oraz plantatorów. Tym pierwszym zależy na pozyskiwaniu surowców wysokiej jakości i możliwie dużej ilości, ponieważ ten surowiec staje się podstawą produkcji, a w efekcie końcowym przynosi zyski. Natomiast domeną tych drugich jest działanie, przynoszące im możliwie wysokie plony, które będą odznaczały się dobrymi parametrami, ponieważ takie rośliny przyczynią się do osiągnięcia zysku. Pomimo, że mowa o dążeniach innych stron, cele ich pozostają zbieżne. Wspomniane wyżej relacje często powiązane są z podmiotami współpracującymi w długim okresie, wiąże się to z budowaniem zaufania oraz szacunku obu podmiotów wobec siebie, który jest procesem długotrwałym [3]. W powyższej postawie, niewątpliwie zauważalna zostaje społeczna odpowiedzialność, natomiast aspektem, który ulega istotnemu uwypukleniu jest bezpieczeństwo. Przejawia się on w pewności dostarczanych surowców, których proces rozwoju odbywał się podczas wzajemnego oddziaływania, dotyczącego usprawnień techniczno-organizacyjnych, a także zwiększania wydajności dotychczas stosowanych metod. Ważną kwestią, dla przedsiębiorstwa zajmującego się produkcją artykułów spożywczych, do których niewątpliwie należy zaliczyć cukier, jest nabywanie surowców wolnych od zanieczyszczeń chemicznych, spowodowanych nieprawidłową ochroną fungicydową lub ochroną herbicydową. W literaturze przedmiotu podkreślane jest, iż partnerska relacja podmiotów, będących odpowiednio dostawcą i odbiorcą przyczynia się do budowania przewagi konkurencyjnej.

3. Społeczna odpowiedzialność a środowisko

Zagadnienia związane z ochroną środowiska, dawniej marginalizowane, w ostatnim czasie przybierają na znaczeniu. W szczególności, iż Polska w ujęciu statystycznym, w zakresie tej materii, na tle innych państw europejskich wypada dość słabo. Rzeczywiste zainteresowanie państwa, a tym samym prawa i podmiotów żyjących na obszarze kraju, trwa od około 25 lat. Doskonałym przykładem działania mającego, w ujęciu całościowym, ograniczyć negatywny wpływ przedsiębiorstwa na środowisko są badania gleby. W ramach analizowanej instytucji stosowana jest do badania gleby metoda elektro-ultrafiltracji. Celem pomiarów jest ustalenie poziomu substancji glebowych korzystnie wpływających na wzrost buraków cukrowych. Dlaczego takie działanie jest społecznie odpowiedzialne? Ponieważ stwarza możliwość dokładnego określenia niedoboru substancji, a tym samym umożliwia wyliczenie ilości nawozów, które należy zastosować, by uzupełnić ww. braki glebowe, które stanowią substancje odżywcze dla surowca. Stosowanie odpowiedniej ilości nawozów jest istotne, co najmniej z dwóch punktów widzenia, po pierwsze środowiskowego, po drugie ilościowego. Podkreśla się bowiem, iż stosowanie nawozów w rolnictwie negatywnie wpływa na wody, bezpośrednio gruntowe, a pośrednio morskie i oceaniczne, do których często spływają nawozy sztuczne stosowane w związku z nieprawidłowościami w zakresie agrokultury. W ramach badań określa się zawartość w glebie, m. in. azotu, fosforu, boru, siarki, potasu, wapnia. Dwa pierwsze pierwiastki mają szczególnie destrukcyjny wpływ na wody, ponieważ prowadzą do zjawiska eutrofizacji, na którą w przypadku Polski, narażone zostaje m.in. Morze Bałtyckie. Warto zauważyć, że z opracowań GUS w zakresie Ochrony środowiska, Polska, wśród państw zlewni Bałtyku, zajmuje drugie miejsce (zaraz po Niemczech) w zakresie ilości stosowanych nawozów azotowych i fosforowych w przeliczeniu na hektar upraw [4]. Stąd też pochylenie się nad ograniczeniem ich jest bardzo istotną kwestią.

Drugim elementem, na który należy zwrócić uwagę w kontekście badań glebowych, są doświadczenia. Prowadzi je przedsiębiorstwo w celu ustalenia jaka ilość poszczególnych nawozów powinna być zastosowana, by osiągnąć maksymalne zyski. Warto w tym miejscu odwołać się do tabeli 1. Z danych w niej przedstawionych jednoznacznie wynika, iż zwiększanie zastosowania nawozu azotowego przyczynia się do wzrostu plony korzeni, ale tylko do pewnego momentu. Przy stosowaniu dawki stu kilogramów na hektar upraw widać po raz ostatni wzrost, następnie odnotowywany jest wyłącznie spadek plonu korzeni. Warto także zwrócić uwagę na polaryzację (w ramach niniejszego opracowania, rozumie się przez nią zawartość cukru w buraku cukrowym). W efekcie stosowania nawozu azotowego dochodzi do obniżenia jej poziomu. Obniżki są przedstawiane w postaci części setnych, jednakże nie prowadzą do spadku wartości poniżej szesnastu procent, który jest uważany za minimalny, pożądany poziom tego wskaźnika. Do pełnej oceny skuteczności nawozów należy dołączyć obliczenia dotyczące możliwości wytworzenia produktu gotowego, jakim jest cukier z surowców o podanych parametrach. W efekcie całościowej analizy sugerowana ilość nawozów niezbędnych do wspierania prawidłowego rozwoju buraka cukrowego opiera się o wartości z przedziału od osiemdziesięciu do stu kilogramów przypadających na hektar upraw.

Tab. 1. Nawożenie azotem – wpływ na plon korzeni i polaryzację

Dawka kg N/ha	Plon korzeni [t/ha]	Polaryzacja [%]
0	94,2	17,24
40	98,7	17,14
80	99,0	17,10
100	101,0	16,98
120	97,6	16,90
140	94,3	16,62

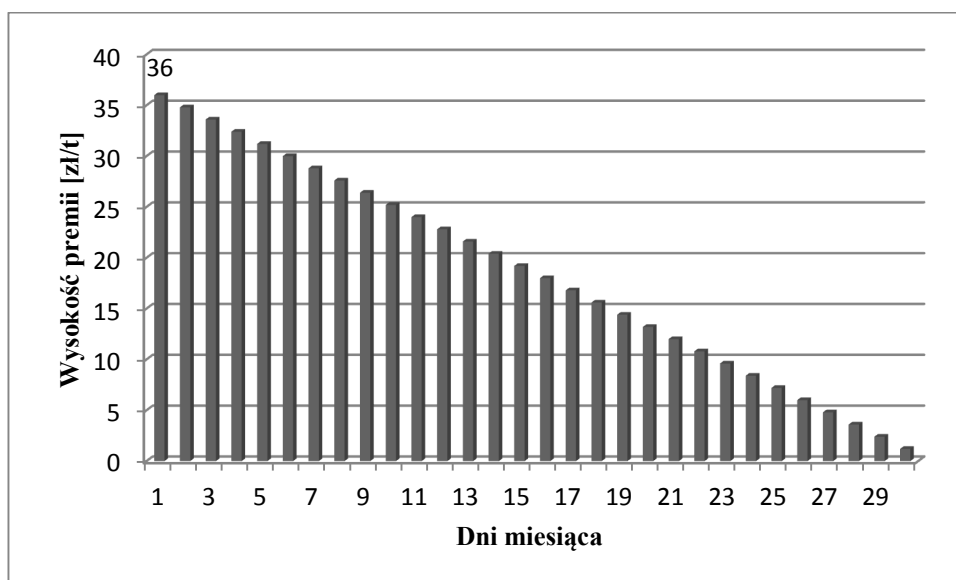
Zwracając uwagę na nawożenie należy także brać pod uwagę pory roku. Praktyka rolnicza wskazuje, iż są momenty podczas okresu wegetacji rośliny, gdzie stosowanie środków ochronnych jest zalecane, ponieważ ich działanie zostaje zoptymalizowane w określonych warunkach pogodowych. Warto też dodać uzupełniająco, że stosowanie niektórych nawozów w nieodpowiednim czasie prowadzi do braku ich działania w ogóle lub zauważalny jest ich pozytywny wpływ na rozwój rośliny, wyłącznie w ograniczonym zakresie. Kluczową rolę w zakresie pór roku odgrywają zmienne warunki atmosferyczne, do których można zaliczyć wysoką lub niską wilgotność powietrza, występowanie lub brak opadów atmosferycznych, dodatnia bądź ujemna temperatura powietrza. To właśnie one determinują wpływ nawozów i środków ochronnych na rośliny.

Powyższe rozważania powiązane są z drugą z korzyści wynikającą z procesu badania glebowego, a mianowicie ilością surowca, a także jego parametrami. Doświadczenia prowadzone przez przedsiębiorstwo cukrownicze oraz wynikające z niego wnioski są doskonałym przykładem działania społecznie odpowiedzialnego. Jest tak ze względu na fakt, iż odznaczają się dbałością środowiskową, a także wskazuje na relację partnerstwa, która łączy przedsiębiorstwo cukrownicze z plantatorami. Przedsiębiorstwo przekazuje wiedzę nieodpłatnie, takie postępowanie przyczynia się do uwalnia od niepotrzebnych kosztów plantatorów, którzy mając świadomość jak poszczególne nawozy, w odpowiednio oznaczonych dawkach, wpływają na wzrost lub regres rozwoju burak cukrowego. Należy mieć na uwadze fakt, iż przedsiębiorstwo ma większe możliwości organizacyjno-techniczne do przeprowadzenia doświadczeń z wykorzystaniem nawozów niż rolnicy, dzięki tej przewadze może wspomóc plantatorów w zakresie ich odpowiedniego zastosowania.

4. Społeczna odpowiedzialność a dostawy

W tej części trzeba wskazać na postępowanie przedsiębiorstwa, któremu należy przypisać cechę nieekonomiczności, co może być podstawą do uznania działania za społecznie odpowiedzialne. Burak cukrowy to roślina, która w polskich warunkach klimatycznych nadaje się do zbioru wyłącznie raz w roku. Ze względu na współpracę przedsiębiorstwa cukrowniczego z wieloma plantatorami, którzy zajmują się uprawą tej samej rośliny, w tym samym czasie, należy wnioskować, że również okres zbioru jest tożsamy. Takie rozwiązanie jest niekorzystne dla przedsiębiorstwa, ponieważ posiada ono ograniczenia przetwórcze oraz magazynowe, stąd też w ramach logistyki zaopatrzenia doszło do wykształcenia pewnej prawidłowości. By zapewnić stosunkowo równomierny dopływ zaopatrzenia do przedsiębiorstwa przewidziano premię za surowce dostarczane, w pewnych okresach: przed dniem pierwszego października oraz od dnia pierwszego grudnia.

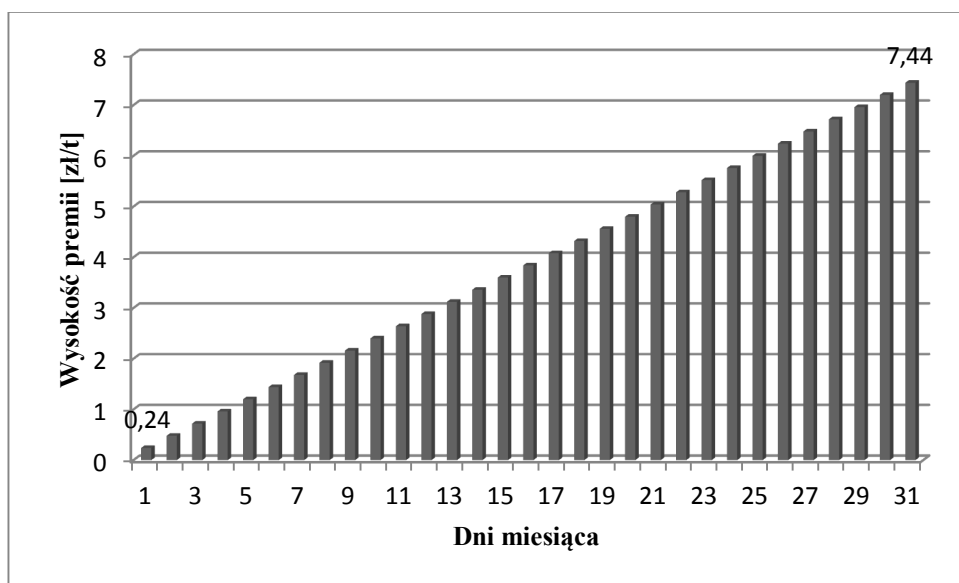
Premia w pierwszym przypadku związana jest z wczesnym wykopywaniem buraków cukrowych, które mają relatywnie niską masę (gdyby zostały przez dłuższy czas w glebie zwiększyłyby swoją masę). Jednak przedsiębiorstwo postanawia zrekompensować plantatorom dostarczenie surowców, przed osiągnięciem przez nie optymalnych rozmiarów, premią, doliczaną do każdej tony przekazanego surowca bez względu na jakiegokolwiek parametry surowca, kluczową kwestią staje się wyłącznie terminem dostawy. Wysokość premii jest identyczna dla każdego z plantatorów, gdzie widać urzeczywistnienie zasady równości, która jest niewątpliwie normą społeczną. Według dostępnych źródeł jej wysokość to około jednego złotego i dwudziestu groszy za każdy dzień. Im wcześniej surowiec dostarczony tym wyższa premia. Wspomniana prawidłowość staje się dużo łatwiejsza, gdy do jej zobrazowania zastosowany zostanie wykres. Maksymalny dodatek wynosi trzydzieści sześć złotych za tonę surowca i wypłacany jest za dostawę w pierwszym dniu września, kolejne dodatki zmniejszane są o iloczyn dziennej wysokości dodatku oraz liczby dni, co zobrazowano na wykresie poniżej (rys.1).

Rys. 1. Wysokość dodatków we wrześniu. Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez przedsiębiorstwo.

Dostarczanie surowców podczas trwania miesięcy października i listopada jest uznawane za standard i nie wiąże się z dodatkowymi środkami pieniężnymi dla plantatorów, natomiast drugi rodzaj premii dotyczy surowców, które są magazynowane i w związku z procesem oczekiwania tracą wartości niektórych parametrów. Wspomniana dopłata ma rekompensować ich utratę plantatorom, gdyż oni są gotowi do wcześniejszego przekazania surowców, a do przestoju dochodzi wskutek ograniczeń produkcyjnych przedsiębiorstwa. Z dniem pierwszego grudnia pojawia się również premia za surowce dostarczanie w tym i kolejnych dniach wskazanego miesiąca. Premia określona jest na poziomie dwudziestu czterech groszy. Liczona jest za każdy dzień i przyznawana do każdej tony surowca bez względu na parametry surowcowe. Tendencja jest odwrotna w porównaniu do września, czyli wyższe premie otrzymują plantatorzy dostarczający

buraki cukrowe w ostatnich dniach miesiąca (rys.2). Maksymalna premia w miesiącu grudniu wynosi siedem złotych i czterdzieści cztery grosze. Jednak gdy kampania cukrownicza wydłuża się i buraki cukrowe są dostarczane do przedsiębiorstwa, także w styczniu to premię wylicza się zgodnie ze wskazaną prawidłowością także w kolejnych miesiącach. Warto zauważyć, że cukrownia jako partner plantatora nie tylko nakłada na niego obowiązki, lecz również ponosi negatywne konsekwencje spowodowane własnymi ograniczeniami, czego doskonałym przykładem są wskazane dodatki dla plantatorów. W powyższej postawie można doszukać się zjawiska określanego mianem społecznej odpowiedzialności.

Rys. 2. Wysokość dodatków w grudniu. Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez przedsiębiorstwo

5. Społeczna odpowiedzialność a magazynowanie

Jako, że przedmiotem niniejszej pracy jest logistyka zaopatrzenia warto zwrócić uwagę na zasadniczą kwestię znajdującą się w zakresie zainteresowania tej dziedziny, czyli magazynowania. W związku z odmiennością przedsiębiorstw z branży cukrowniczej od innych instytucji funkcjonujących na rynku, należy wskazać na specyficzny sposób magazynowania, który częściowo odbywa się w przedsiębiorstwie, a częściowo u plantatorów. W związku ze wspomnianymi ograniczeniami przetwórczymi przedsiębiorstwa, w ramach umowy plantatorzy przechowują surowce na polach uprawnych. Przedsiębiorstwo cukrownicze prowadzi statystyki wskazujące na zmianę miejsca surowców podczas trwania kampanii cukrowniczej, ponieważ mogą się one znajdować zarówno na obszarze przedsiębiorstwa, jak i na polu uprawnym, gdzie oczekują na transport do przedsiębiorstwa lub na wydobycie. Niewydobywanie surowców z gleby, umożliwi im dalszy wzrost i chroni przed niekorzystnym wpływem otoczenia po wydobyciu. Natomiast drugą sytuacją jest stan, gdy doszło do wydobycia i mamy do czynienia z tzw. magazynowaniem na polach uprawnych. Surowiec, podczas oczekiwania

na dostawę, nie dość, że nie zwiększa swojej masy to jeszcze jest narażony na wiele innych czynników, które przyczyniają się do obniżenia jego jakości. By ograniczyć tę praktykę plantatorzy stosują pryzmowe ich ułożenie, które lepiej utrzymuje temperaturę surowców zgromadzonych w jednym miejscu.

Jak w zakresie magazynowania przedstawia się społeczna odpowiedzialność? Przedsiębiorstwo cukrownicze wypłaca dodatki plantatorom, którzy podczas przechowywania surowców na polach, dbają, by nie doszło do utraty właściwości surowców, korzystnie wpływających na proces produkcji. Burak cukrowy jest to roślina, która pod wpływem warunków atmosferycznych może się rozwijać, ale również może ulec destrukcji. Dlatego proces prawidłowego przechowywania surowca, w szczególności podczas spadku temperatury poniżej zera jest bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na logistykę zaopatrzenia. Buraki cukrowe przechowuje się w pryzmach. Nieprawidłowe przechowywanie buraków w pryzmach powoduje utratę czterystu gram cukru na dobę z każdej tony zapasów. Mając na uwadze niwelowanie strat, poprzez osłabianie negatywnego wpływu czynników atmosferycznych na surowce, zalecane jest ich okrywanie, w szczególności gdy dochodzi do opadów deszczu lub śniegu oraz występowaniu ujemnych temperatur. Warto zaznaczyć, że surowce chronione odznaczają się wyższą jakością i w związku z tym ich wartość jest wyższa w porównaniu do surowców oczekujących bez okrycia. Okrywanie pryzm wymaga sporego nakładu energii, w szczególności w przypadku znacznej ilości surowców, a także w przypadku dokonania inwestycji w specjalnie do tego celu przeznaczony materiał, który powinien odznaczać się następującymi właściwościami: przepuszczalnością powietrza, utrzymywaniem stałej temperatury wewnątrz pryzmy, ochroną przed opadami. W związku z powyższym przedsiębiorstwo przewiduje dopłaty za przechowywanie surowców pod okryciem, które to są skierowane do wszystkich plantatorów składających surowce w scharakteryzowany sposób, na zasadzie równości.

6. Społeczna odpowiedzialność - zysk czy strata?

W ramach wniosków zostanie przedstawiona odpowiedź na pytanie przedstawione w nazwie podrozdziału, które zostanie uzupełnione jeszcze jedną wątpliwością, a mianowicie: Czy zysk zawsze musi być wyrażony za pośrednictwem pieniędzy? Nie, czasem mówi się o zysku wskazując na pożytek lub czy też korzyść. W ramach niniejszej pracy zostało przedstawione zagadnienie społecznej odpowiedzialności w odniesieniu do kilku płaszczyzn. Każda z nich wskazuje na obowiązki czy też koszty ponoszone przez przedsiębiorstwo.

Partnerstwo jako działanie społecznie odpowiedzialne daje wymierne efekty. Należy do nich zaliczyć pewność i bezpieczeństwo obrotu. Zapewnia możliwość uzyskania niezbędnych informacji o surowcu, a także daje sposobność do sugerowania pewnych rozwiązań, które niejednokrotnie przynoszą pozytywy dla obu stron, zgodnie z maksymą: „wygrany – wygrany”. Nie jest to wymuszanie lub narzucanie rozwiązań, lecz wzajemne ich tworzenie. Wskazana postawa, odpowiedzialna społecznie, przyczynia się do budowania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa, które posiada lojalnych wobec siebie dostawców surowców wysokiej jakości, wolnych od zanieczyszczeń chemicznych, które może wskazywać jako atut podczas marketingu i reklamy.

Jako drugi element została przedstawiona odpowiedzialność społeczna w ujęciu środowiskowym. W jej ramach pojawiają się koszty związane z badaniami glebowymi oraz uprawami doświadczalnymi, a także czas przeznaczony na analizę i wyprowadzenie

wniosków. W efekcie przeprowadzonych badań dochodzi do wygenerowania najcenniejszego, zdaniem autorek, wyniku, jakim jest informacja. Informacja, zwana powyżej wiedzą, zostaje przedstawiona partnerom, w charakteryzowanym przypadku są to plantatorzy. Efekty, które można utożsamić z zyskami są następujące: plantator zna optymalne dawki nawozów, które należy stosować, by zmaksymalizować ilość wytworzonych surowców, dodatkowo nie musi on ponosić zbędnych kosztów związanych z zakupem nadmiernej ilości substancji wspomagających wzrost lub ochronę roślin, a środki te może przeznaczyć na inne cele m. in. inwestycje lub własny rozwój. Przedsiębiorstwo cukrownicze również ponosi z tego tytułu korzyści, do których należy znaczna ilość, wysokojakościowego surowca, który staje się przedmiotem dalszej pracy przedsiębiorstwa. Ponadto warto zaznaczyć, że ograniczenie zastosowania nawozów przynosi korzyści w zakresie środowiska, ponieważ ogranicza ich wpływ na rzek, jezior czy mórz. Dodatkowo czystsze środowisko zapewnia wyższy komfort życia dla społeczności je zamieszkujących.

Kolejnym z poruszanych zagadnień, wymagającym od przedsiębiorstwa ponoszenia kosztów w ramach społecznej odpowiedzialności są zagadnienia związane z terminem dostaw. Realnie przedsiębiorstwo ponosi straty w związku z dopłatami dla rolników za wcześniejsze lub późniejsze dowożenie surowców do przedsiębiorstwa (w porównaniu do standardowego). Jednakże rozwiązanie to jest kompromisowe, z tym że postawą ugodową wykazują się plantatorzy. Oni są gotowi dostarczyć surowiec wręcz w tym samym momencie, gdy roślina zakończy proces rozwoju, a przecież to przedsiębiorstwo posiada ograniczenia. W tym miejscu należy przypomnieć o specyfice surowca, jakim jest burak cukrowy. Jest to przecież roślina, która pod wpływem warunków atmosferycznych może się rozwijać, ale również może ulec zniszczeniu albo przynajmniej zmieniać swoje parametry, wpływające następnie na proces produkcji. W związku z powyższym warto zaznaczyć, że dopłaty do surowców dostarczanych wcześniej lub później są przykładem zjawiska społecznej odpowiedzialności, dlatego, że umożliwiają prowadzenie znormalizowanej produkcji przez okres kampanii. Nie powodują także zniszczenia zapasów w znacznej części, co mogłoby się stać w sytuacji równoczesnego ich dostarczenia, a tym samym umożliwiają przedsiębiorstwu wykorzystanie surowców w optymalny sposób, tak, aby produktu gotowego, wytwarzanego z surowca odstepnego w Polsce wyłącznie raz w roku wystarczyło na zaspokajanie potrzeb społeczeństwa przez pozostałą jego część. Rozbicie dowozu zaopatrzenia na kilka grup terminów prowadzi również do ograniczenia trudnień komunikacyjnych w zakresie transportu w okolicach przedsiębiorstwa.

Ostatnim z poruszonych zagadnień jest kwestia przechowania, którą można scharakteryzować w sposób zbliżony do dostaw. Plantatorzy chętnie dostarczyliby wcześniej surowce, by nie brać na siebie odpowiedzialności za ich magazynowanie, jednakże umowy łączące ich z przedsiębiorstwem nie pozwalają im na takie postępowanie i w ramach porozumienia biorą ten obowiązek na siebie. Podczas przechowania plantatorzy prowadzą zabiegi mające na celu ochronę roślin (działalność prewencyjna) przed utratą korzystnych właściwości. Za poświęconą energię i czas podczas magazynowania za pośrednictwem okrycia przedsiębiorstwo wypłaca plantatorom dodatki. Owe premie można zaliczyć jako opłaty za wyższą jakość surowców, oraz za brak konieczności ponoszenia przez przedsiębiorstwo kosztów magazynowania.

7. Wnioski

Podsumowując, społeczna odpowiedzialność jest to obowiązek przedsiębiorstwa o charakterze prospołecznym, a nie ekonomicznym, jednak przyczynia się on pośrednio do osiągania zysków przedsiębiorstwa. Owe zyski przyjmują charakter niematerialny, podnoszą prestiż i renomę przedsiębiorstwa, stanowią podstawę do ubiegania się o różnego rodzaju nagrody, certyfikaty lub znaki, które wykorzystuje je następnie w procesach reklamy i marketingu. Prowadzą do uznania przedsiębiorstwa za przyjazne społeczeństwu i środowisku, co w efekcie łączy się w wyższą częstotliwością sięgania przez konsumentów po produkty pochodzące od tego wytwórcy a w konsekwencji wyższych zysków.

Paradoksem społecznej odpowiedzialności staje się osiągnięcie także korzyści materialnych z postępowania mającego na celu działanie niezarobkowe. W związku z powyższym poświęcenie uwagi kwestiom o charakterze *pro publico bono* można nazwać inwestycją, a w oparciu o dokonaną analizę, niewątpliwie trzeba stwierdzić, że warto inwestować w społeczną odpowiedzialność.

Literatura

1. Murphy Jr. P. R., Wood D. F.: Nowoczesna logistyka. Wydawnictwo Helion, Gliwice 2011.
2. Niziński S., Żurek J.: Logistyka ogólna. Wydawnictwo Komunikacji i Łączności, Warszawa 2011.
3. Żebrucki Z.: Badania form partnerstwa logistycznego między przedsiębiorcami. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2012.
4. Bochenek D.: Główny Urząd Statystyczny. Ochrona środowiska 2014. Informacje i opracowania statystyczne, Warszawa 2014, 34-35.

Dr inż. Barbara MIŁASZEWICZ
Katedra Logistyki
Instytut Organizacji Procesów Wytwórczych
Politechnika Opolska
45-370 Opole, ul. Ozimska 75
tel./fax.: +48 77449 8851
e-mail: bmilaszewicz@gmail.com

Joanna SUCHECKA
Studentka kierunku logistyka na Politechnice Opolskiej
e-mail: suchecka.joanna@o2.pl